

Svar på remiss angående Frekvenser i samhällets tjänst (SOU 2018:92)

Teknikföretagens tackar för möjligheten att inkomma med remissvar på den statliga utredningen "Frekvenser i samhällets tjänst" och vill här delge en del av organisationens synpunkter. Teknikföretagen är en av Sveriges största arbetsgivarorganisationer med över 4000 medlemsföretag vilka tillsammans står för en tredjedel av Sveriges samlade export. De flesta medlemsföretag är små men här återfinns också globala företag som Ericsson, Scania, ÅF, ABB och Volvo. Eftersom behovet av fungerande radionät och ledande trådlös teknik är stor blir hantering och administration av radiofrekvenser en viktig fråga för organisationens medlemmar.

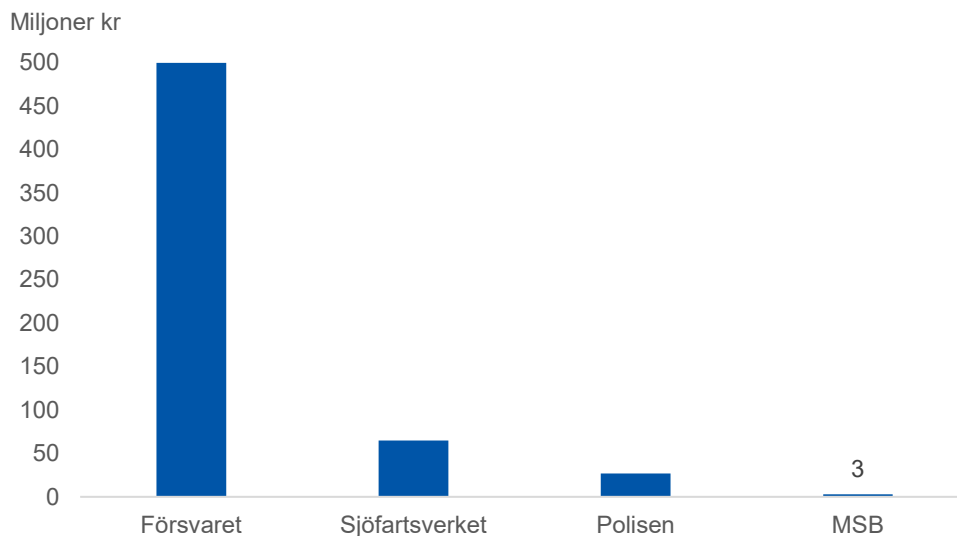
Teknikföretagen delar utredningens bild av att spektrum är en bristvara i Sverige, och är särskilt oroad över att industrins behov av att kunna koppla upp produkter och produktionsanläggningar kommer försvåras.

Med beaktande av att tilldelningen av radiospektrum är ett resultat av de prioriteringar och den teknik som fanns tillgänglig vid 1900-talets början, så förefaller det rimligt att den befintliga fördelningen behöver förändras för att ge plats för ny användning och effektivare teknologier. Detta förstärks av att tilldelat radiospektrum ofta har mycket låg utnyttjandegrad. Mycket av spektrumhanteringen sker via internationella överenskommelser men den nationella frihetsgraden är dock inte försumbar.

Teknikföretagen är särskilt bekymrade över att offentliga aktörer ser sitt spektrum innehav som en fri tillgång, vilket skapar svaga incitament för att hushålla med de trådlösa resurserna. Innehavet kommer med en marginell prislapp samtidigt som Försvarsmaktens befintliga innehav värderas till ca 500 mkr årligen, Polisens till strax under 30 miljoner och Sjöfartsverket har frekvenser till ett årligt värde av ca 65 miljoner kr. De lösningar som idag förespråkas av dessa viktiga samhällsaktörer går i allt väsentligt ut på att de ska bygga egna nät och parallella strukturer istället för att nyttja de tekniskt överlägsna och mer kostnadseffektiva lösningarna som kan erbjudas av de kommersiella aktörerna. Idag är exempelvis prioriteringsfunktioner för särskilt viktig trafik möjlig att integrera. Utredningen framhåller också att ca 40 procent av Försvarsmaktens frekvenser skulle kunna delas mellan militär och civil användning.

Teknikföretagen ifrågasätter därför om det framledes – i samma utsträckning som varit fallet historiskt - kommer att behövas dedicerade frekvenser för att trygga allmän ordning och säkerhet (t.ex. försvar och polis) samt skydd av liv och hälsa (t.ex. räddningstjänst, vissa säkerhets- och nödsignaleringsssystem). Alternativet är att delar kan frigöras för civil användning i fredstid, vilket skulle gynna tillgången till spektrum.

Figur 1. Årligt värde av spektrumtillstånd hos ett urval av aktörer (miljoner kr)

Ur Teknikföretagens perspektiv finns det idag flera olika verktyg som borde prägla framtidens spektrumtilldelning och därmed öka resursens användbarhet. Här märks:

- Stor grad av användningsfrihet (få begränsande villkor)
- Undantag från tillståndsplikt som regel
- Effektiv administration och tilldelning från den regulatoriska myndigheten
- Flexibel tillgång genom uthyrning, delning, andrahandsupplåtelse och dynamisk spektrumaccess
- Utbyggnad av ett underliggande fiberbaserat bredbandsnät
- Konkurrens mellan olika accesstekniker (fast och trådbundet)
- Internationell harmonisering, genom ko-primär allokering där två olika typer av radioanvändning tillåts på samma frekvens.

En viktig aspekt av effektivare användning är också marknadsprissättning. Huvudprincipen i utredningen är att avgifter för spektrum bör baseras på den spektrum mängd som andra spektrumanvändningar förhindras att använda. Den som innehar spektrum ska betala för sitt innehav enligt marknadsmässiga principer, på så sätt ska samhällsekonomisk nytta skapas. När det finns skäl att begränsa antalet tillstånd ska efterfrågan och betalningsvilja i ett urvalsförfarande styra vem som får tillstånd, och till vad spektrum kan utnyttjas. Lösningen ska också gälla för företag som har behov av att bygga lokala privata nät - men som inte kan förlita sig på olicensierat spektrum.

Teknikföretagen önskar poängtera att det finns två överhängande risker med en renodlad marknadsprissättning, särskilt om den verkställs genom auktionsförfarande för lokala privata nät:

1. För det första kan det leda till att industrin hamnar i en relativt sämre konkurrenssituation, där andra länder så som Tyskland tydligt allokera spektrum för industriell användning. Detta kan ge svenska företag sämre möjligheter och attraktionskraft, vilket kan försvåra investeringar.
2. För det andra kan det medföra en prissättning som inte motsvarar betalningsmöjligheten hos industrins mindre företag. Att bejaka en stark mångfald av användningsområden torde därför vara angeläget.

I sammanhanget noterar också Teknikföretagen att den föreslagna modellen med marknadsprissättning innebär nya intäkter för staten på ca 1 miljard kr per år - varav företag och då primärt telekomoperatörer kommer att påföras nya kostnader. Enligt utredningen handlar det, i ett första läge, om ca 4700 företag, men eftersom radioanvändning estimeras öka i en rad nya sektorer kommer sannolikt långt fler aktörer beröras på lite längre sikt. Hur stora dessa kostnader kan tänkas bli ges dock ingen prognos på.

Slutligen vill Teknikföretagen uppmärksamma att utredningen genomgående framhåller att den svenska spektrumtilldelningen ska präglas av samhällsekonomisk effektivitet. Medan detta begrepp möjligen kan hanteras teoretiskt, så ser Teknikföretagen att det riskerar medföra stora utmaningar i praktiken. Ökad tydlighet välkomnas i frågan hur en samhällsekonomisk modell ska ta hänsyn till en innovativ industri med genuint nya tillämpningsområden. Teknikföretagen ser också en risk att en marknadsprissättning, huvudsakligen baserad på auktionsförfarande, i praktiken kommer att innebära ett system där auktionslikvider till statskassan maximeras, och att detta jämföras med att samhällsekonomisk effektivitet uppnåtts.